

Pan

Václav Burian, dvouměsíčník LISTY

Davle-Sloup, úterý, 27. srpna 2013

Vážený pane redaktore,

pročítal jsem poslední číslo LISTŮ (trvalo mě to asi 1 hodinu) a pátral jsem po originálních myšlenkách; mnoho jsem jich tam nenašel. Nejvíce mě zaujal dopis Ing. Jaroslava Dvořáka „*Myslet podle zákona*“, kde se pozastavuje nad tím, že parlament kriminalizuje minulost¹. Posuzování minulosti by mělo být věcí historického bádání a v oblasti práva není retroaktivita pokud vím možná. V oné době jsme byli součástí Sovětského impéria a náš život tím byl limitován. Nicméně, život tu probíhal (kromě excesů v 50. letech) vcelku přirozeně a Československo bylo mezinárodně respektovaným státem²; dodnes je značka „Československo“ ve světě známější než „Česká republika“ (Tschechien).

Problematické je také posuzovat KSČ jako „zločineckou organizaci“. KSČ byla členem Leninovy 3. internacionály, musela se její politické linii podřídit. Za války byla 3. internacionála na nátlak západních spojenců zrušena a Sovětský svaz také změnil státní hymnu. Poválečná popularita komunistů souvisela zřejmě s mezinárodní situací a údajnou „zradou“ západních zemí v době Mnichova. Komunisté tehdy slibovali jakousi „národní cestu“ ke komunismu, zachování soukromého vlastnictví a podobně, zatímco ostatní politické strany byly v defenzívě. Po únoru 1948 byl do KSČ „nahnán“ velký počet lidí, kteří nesdíleli komunistické přesvědčení³. Také můj otec, který byl sociální demokrat, se musel rozhodnout, zda vstoupit do KSČ nebo „jít k lopatě“. Rozhodl se pro vstup do strany, jelikož byl přesvědčen o tom, že se nemůže nic zlého přihodit, pokud budou ve straně slušní lidé. Později byli tito noví straníci však podrobováni prověrkám, museli chodit agitovat apod. Toto kádrové složení KSČ mělo patrně vliv na demokratizaci ve straně a společnosti v 60. letech.

Jaroslav Bican se ve svém článku obává „zhroucení stranického systému“. Autor asi nemá zahraniční zkušenosti a neví si, že parlamentní systém založený na dvou velkých politických stranách u nás nefunguje. Je to nejlépe vidět na nefunkčnosti parlamentu a na rozbujelé legislativě, v které se nikdo nevyzná. Jak řekl v nedělních Hovorech z Lán⁴ pan prezident, „*demokracii bychom už měli, ale chybí nám demokraté*“ (citoval TGM). Současné politické strany⁵ jsou v podstatě „stranami jednoho muže /jedné ženy“, mají malou členskou základnu a vládne tu autokratický systém bez vnitřní demokracie. Kritici jsou ze strany vylučováni podle Gottwaldova hesla : „*Kdo nejde s námi, jde proti nám*“. Důsledkem je ideová vyprázdněnost a nedostatek výrazných osobností.

Platí to i pro Sociální demokracii, která byla oslabena autokratickou vládou Jiřího Paroubka. Ten zavedl systém „nulové tolerance“ a vylučování tzv. „přeběhlíků“ a zmrazil tak činnost parlamentu. Nynější předseda ČSSD Sobotka založil svou pozici na kritice pravicové (Nečasovy, fakticky Kalouskovy) vlády, ať už oprávněné či neoprávněné. Vláda provádějící úsporná opatření je snadným terčem, mnoho invence netřeba. Prezident Zeman však vypálil Sobotkovi rybník, když jmenoval překlenovací Rusnokově vládu; již nemá se do čeho strefovat. Není divu, že velká část členů ČSSD považuje za svého vůdce spíše tvůrce strany Zemana než Sobotku.

¹ Parlament svým zákonem o „Protiprávnosti komunistického režimu“, určil, jak se má posuzovat minulost z hlediska práva; právní úkony přijaté v letech 1948 - 1989 jsou podle toho neplatné.

² V řadě oborů (sportu, průmyslu, výstavnictví aj.) dosáhli Čechoslováci vynikajících výsledků. 60. léta byla dobou rozkvětu kultury, z které čerpáme dodnes.

³ Byly to tzv. „ředkvičky“, napovrch červení, uvnitř bílí.

⁴ Které byly před veřejností téměř utajeny, dověděl jsem se o nich jen „šuškanou“

⁵ S výjimkou KDU-ČSL a Zelených

Na závěr se Jaroslav Bican ptá, jestli někdy vznikla „*spravedlivá společnost* jako výsledek osvícené vlády autokratovy?“. V dějinách skutečně se hrály významnou roli osvícení vládcové, kteří posunuli společnost významně kupředu. U nás to byl Karel IV., Marie Terezie, Josef II., a konečně T.G.Masaryk. Ve sněmovně se poslanci handrkují, ale velké myšlenky tu zpravidla nevzniknou. Pokud slova „*spravedlivá společnost*“ chápeme jako právní stát, pak pořádek může zavést spíše silný prezident⁶ než rozhádané politické strany.

Zatímco se politici a politologové bojí silné role prezidenta, lidé mu fandí. Vzhledem k prezidentovu zdravotnímu stavu lze obdivovat jeho nadhled a pohotovost při diskusích.

V Davli-Sloupě, 27. srpna 2013

Ing. Jan Matys

www.technologie-kvalita.cz/honza

⁶ Také za 1. republiky Parlament příliš nefungoval, ale byl tu silný prezident a tzv. „Pětka“ předsedů nejsilnějších stran, která činila nejdůležitější rozhodnutí. Dnešní předsedové stran spolu nemluví...